

Migel Mendiguren Larrea

*Beasain
Gipuzkoa (1932)*

Aurkibidea

Biografia

Beasaingo Errekarte auzoan jaio zen baserri batean. Etxez inguraturik geratu zen baserria eta Migelek ingurune hori nolakoa zen azaldu zigun, Beasaingo euskara eta etnografia jasotzeko bekarako egindako elkarrizketan.

Zintak

BEA-047

- **Proiektua:** Beasaingo euskara eta etnografia
- **Elkarrizketatzailea(k):** Mendiguren Elizegi, Xabier - Sarasua Aranberri, Asier
- **Data:** 2006-02-15
- **Iraupena:** 94 min
- **Euskarria:** MiniDV
- **Kodifikatzailea:** Alberdi Bilbao, Itziar

Pasarteak

1. Baserritar askok baserriko lanaz gain, lantegikoa ere bai

- **Erref:** BEA-047/003
- **Iraupena:** 0:01:15. **Hasi:** 00:01:35. **Bukatu:** 00:02:50
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:

<p>Aitak fabrikatzen lan egin zuen. Gaztetan basomutil ibilitakoa. Baserritar askok egiten zuten lan lantegietan. Baserrian eta kalean lanean. Lehenagoko bizimodua.</p>

2. Baserritarraren laneguna

- **Erref:** BEA-047/004
- **Iraupena:** 0:00:35. **Hasi:** 00:02:50. **Bukatu:** 00:03:25
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:

Egun normal batean zer egiten zuten. Belarra edo garia moztu behar izaten zirenean, goizeko 5etan esnatzen ziren. Idiak uztarrian lotu eta lanera.

3. Izoztearen ondorioz garia egiteari utzi

- **Erref:** BEA-047/005
- **Iraupena:** 0:01:40. **Hasi:** 00:03:25. **Bukatu:** 00:05:05
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Natura » Fauna » Hegaztiak
- Natura » Meteorologia
- Baserria » Baserriko lanak » Garia

Laburpena:

<p>Garia noiz arte erein zuten baserriko soroetan. 1955ean izozte ikaragarri

bat egon zen eta orduantxe bukatu ziren bertako gari-lanak. "Burgoi-txorie" asko urritu zen garia ereiteari utzi ziotenean.</p>

4. Gariaren lekuan, ganadu jana

- **Erref:** BEA-047/006
- **Iraupena:** 0:00:45. **Hasi:** 00:05:05. **Bukatu:** 00:05:50
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Baserriko animaliak
- Baserría » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:

Txahalak hazten zituzten; dirua balio zuen. Gaurko egoera oso desberdina da. Baserritik bizimodua ateratzea ezinezkoa da.

5. Gari eta arta-txoriak

- **Erref:** BEA-047/007
- **Iraupena:** 0:01:40. **Hasi:** 00:05:50. **Bukatu:** 00:07:30
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Artoa
- Natura » Fauna » Hegaztiak

Laburpena:

<p>Gari-lanak eta artoa amaitu zirenetik txori gutxiago dago inguruan. Toponimia. Karobi-etxe bat zegoen bide ondoan. Arta-txoriak oso ugariak ziren.</p>

6. Burgoi-txoriei gertatutakoa

- **Erref:** BEA-047/008
- **Iraupena:** 0:01:00. **Hasi:** 00:07:30. **Bukatu:** 00:08:30
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Natura » Fauna

Laburpena:

Soldadu joan zen urteko abuztuan egundoko harria bota zuen eta burgoi-txoriei gertatu omen zitzaiena kontatzen du.

7. Txoriak lumatzen

- **Erref:** BEA-047/009
- **Iraupena:** 0:00:35. **Hasi:** 00:08:30. **Bukatu:** 00:09:05
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Natura » Fauna

Laburpena:

Elkarteetan txoriak lumatzen ibilitako gizonak.

8. Txoria prestatzeko era

- **Erref:** BEA-047/010
- **Iraupena:** 0:00:30. **Hasi:** 00:09:05. **Bukatu:** 00:09:35
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa

Laburpena:

Txori txikiak nola prestatzen ziren jateko.

9. Ereiten zituzten produktuak

- **Erref:** BEA-047/012
- **Iraupena:** 0:01:10. **Hasi:** 00:10:05. **Bukatu:** 00:11:15
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Lurra lantzea
- Baserria » Baserriko lanak » Baratzea eta soroa

Laburpena:

<p>Azaro inguruan garia ereiten zuten; garia ebaki ondoren, arbia sartu eta azkenik lur-sail berean artoa eta babarruna sartzen zituzten, biak nahastuta. Arto-saila nola prestatzen zuten. Baratzean zer edukitzen zuten.</p>

10. Txirrindularia estraperloan

- **Erref:** BEA-047/016
- **Iraupena:** 0:01:30. **Hasi:** 00:13:20. **Bukatu:** 00:14:50
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean
- Aisia » Kirola » Txirrindularitza

Laburpena:

Pataten inguruko kontuak. Lagun baten anekdota kontatzen du; Nafarroatik patata ekartzen zuen bizikletan. Txirrindulari lasterketetan ere ibiltzen zen.

11. Arabako patata eta bertakoa

- **Erref:** BEA-047/017
- **Iraupena:** 0:00:50. **Hasi:** 00:14:50. **Bukatu:** 00:15:40
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baratzea eta soroa

Laburpena:

Nafarroako patata eta bertakoa. Arabakoa onena dela esaten dute, batzuetan lur-gustua ere izaten duen arren. Dena den San Juan inguruan bertakoa ateratzen dutenean, jendeak nahiago izaten du. Patata klaseak.

12. Sagardoa auzoan

- **Erref:** BEA-047/018
- **Iraupena:** 0:01:50. **Hasi:** 00:15:40. **Bukatu:** 00:17:30
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak
- Baserría » Baserriko lanak » Baratzea eta soroa
- Baserría » Baserriko lanak » Sagarra, sagastiak

Laburpena:

Sagastiak; sagar-klaseak. Amonak zioenez, zorrak sagarrak salduz ordaindu zituzten. Sagardogileei saltzen zitzairen sagarra; inguruko sagardogileak. Dolare bat gertu zuten; bertan ibiltzen ziren sagardoa egiten. Dolareak non zeuden; baserri izenak.

13. Eliza kontuak

- **Erref:** BEA-047/020
- **Iraupena:** 0:03:20. **Hasi:** 00:18:10. **Bukatu:** 00:21:30
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizkizunak eta otoitzak
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Aldaketak eta arazoak

Laburpena:

Ingurua asko aldatu da. Baserriko soroak nondik-nora zabaltzen ziren. Beheko elizara ilunpean joaten ziren; handik behera argi egoten zen. San Martineko eliza. D. Florencio Axpe apaiza. Lazkaoko beneditarrak joaten ziren hil-mezak isilpean ematera. Loinazko eliza. Mezen inguruko kontuak San Martin eta Loinatzen.

14. Txerriak, behiak baino balio handiagoa

- **Erref:** BEA-047/022
- **Iraupena:** 0:02:25. **Hasi:** 00:23:50. **Bukatu:** 00:26:15
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean
- Baserría » Baserriko lanak » Baserriko animaliak
- Baserría » Baserriko lanak » Garia
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Inguruko herriak eta auzoak

Laburpena:

<p>Abereak. Errazionamendu garaian, behi bat gutxiago izan zuten. Txerria edukitzea hobe zen orduan: urdaia, koipea, etab. ateratzen ziren. Oiloak aske

ibiltzen ziren. Garia eskuz jotzeko etxe aurrean zabaltzen zuten. Ardirik ez dute izan etxean. Garin auzoan ardi asko egoten ziren. Aita bertakoa zen.</p>

15. Batetik bestera joateko, oinez

- **Erref:** BEA-047/026
- **Iraupena:** 0:01:55. **Hasi:** 00:30:35. **Bukatu:** 00:32:30
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Errota
- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, eroatera
- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak

Laburpena:

<p>Igartzako errota. Umetan bera izaten zen garia eramane eta irina ekartzen zuena karretarekin. Astoaren garrantzia baserrian; amonaren inguruko kontuak. Garai batean Itsasotik Bergarara eramaten omen zituen amonak (neska gaztea zela) sagarrak oinez. Oinez ibiltzen ziren batera eta bestera. Txekorrak tratulariei erosi eta harategira saltzen zituzten.</p>

16. Karobian lanean

- **Erref:** BEA-047/027
- **Iraupena:** 0:03:50. **Hasi:** 00:32:30. **Bukatu:** 00:36:20
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak

Laburpena:

Baserri inguruan duten karobia. Karea nola egiten zen. Fundizioetan zerbaitetarako erabiltzen zuten eta bertara saltzen zen. Etxeak zuritzeko ere erabiltzen zen. Karobia nolakoa den; nondik ateratzen zen karea; etab. Goiko aldetik egurra, ikatza eta harriarekin kargatzen zuten. Hasieran, berotu arte harri gutxi; berotutakoan, harri gehiago eta egur gutxiago. Beste karobi batzuk. Toponimia. Harria Ataungo harrobitik eramaten zuten. Harria nola txikitzen zuten. San Martin erreka; presa.

17. Aitona ikazkin

- **Erref:** BEA-047/028
- **Iraupena:** 0:02:05. **Hasi:** 00:36:20. **Bukatu:** 00:38:25
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:

<p>Ikazkintzaren inguruko kontuak. Aita, lehenengo morroi eta ondoren basoan ibilitakoa zen. Basomutil lanak: egurra bota, ikatza egin; etab. Iratin ikazkin. Zer jaten zuten basoan zeudenean.</p>

18. Apustuak egiteko zaletasunik ez inguruan

- **Erref:** BEA-047/029
- **Iraupena:** 0:02:00. **Hasi:** 00:38:25. **Bukatu:** 00:40:25
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baratzea eta soroa

Laburpena:

Aizkolari edo harri-jasotzailerik ez zegoen Beasainen. Urretxu; Santa Luzian jardundako mutilak. Bolari onak. Ahari-probak; idi-probak. Toponimia.

19. Zenbait auzotan dantza-lotua debekatuta

- **Erref:** BEA-047/030
- **Iraupena:** 0:03:20. **Hasi:** 00:40:25. **Bukatu:** 00:43:45
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erljioa » Elizaren indarra
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak
- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak

Laburpena:

Soinujole ezagun bat, Manuel Zaldia. Inguruko herrietako soinujoleak. Dantza-lotua; askea. Garizuman ez zuten soinurik jotzen. Matxinbenta, Garin, Arriaran, Astigarreta eta Mandubiko erromeriak. Auzoetako festak.

20. Inguruko feriak: Zumarraga, Ordizia, Tolosa

- **Erref:** BEA-047/031
- **Iraupena:** 0:00:45. **Hasi:** 00:43:45. **Bukatu:** 00:44:30
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, eroatera

Laburpena:

<p>Zumarragara, Ordiziara edo Tolosara joaten ziren ferietara.</p>

21. Inguruko herriein zuten harremana

- **Erref:** BEA-047/032
- **Iraupena:** 0:00:40. **Hasi:** 00:44:30. **Bukatu:** 00:45:10
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak

Laburpena:

Inguruko zein herrirekin izaten zuten hartu-eman gehiago: Lazkao, Ordizia, eta abar.

22. Soldadutzan Ceutan

- **Erref:** BEA-047/033
- **Iraupena:** 0:04:15. **Hasi:** 00:45:10. **Bukatu:** 00:49:25
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Soldadutza
- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:

<p>Soldadutzatik itzuli ondoren Lazkaon hasi zen lanean. Soldadu Ceutan egon zen 14 hilabetez. Zaldibiako lagun batek ez zekien erdaraz baina primeran pasatu omen zuen. Orduko kontuak.</p>

23. Beasain inguruko bertsolaritza

- **Erref:** BEA-047/034
- **Iraupena:** 0:01:50. **Hasi:** 00:49:25. **Bukatu:** 00:51:15
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Bertsolaritza

Laburpena:

<p>Bertsolariak inguruan. Lazkao Txiki eta Arriarango baserritar baten inguruko pasadizoa.</p>

24. Gaztainaren garrantzia

- **Erref:** BEA-047/035
- **Iraupena:** 0:03:55. **Hasi:** 00:51:15. **Bukatu:** 00:55:10
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Baserría » Baserriko lanak » Herrira saltzera, eroztera
- Baserría » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua

Laburpena:

Herri-baso gutxi; bakoitzak bere gaztainadiak izaten zituen. Urrian hasten zen gaztainak biltzeko garaia. Goiz-gaztainak. Nola biltzen zituzten; baserritar batzuk herrira eramaten zituzten saltzera. Etxerako ere gordetzen ziren; batzuetan bildotsei ere ematen zitzaizkien. Egunero gaztainak jan eta sagardoa hartzen zuten.

25. Ereindako jeneroa

- **Erref:** BEA-047/036
- **Iraupena:** 0:03:55. **Hasi:** 00:55:10. **Bukatu:** 00:59:05
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Baratzea eta soroa
- Baserría » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua

- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak
- Baserria » Baserriko lanak » Sagarra, sagastiak

Laburpena:

<p>Garotara Olaberri aldera joaten ziren. Nola batzen zuten; garo eta belar metak. Sagarra mendietan hobeto kontserbatzen direla diote. Garia, artoa edo babarruna ereiten zuten soroetan.</p>

26. Pagolizarra, inausi gabeko pagoa

- **Erref:** BEA-047/037
- **Iraupena:** 0:01:41. **Hasi:** 00:59:05. **Bukatu:** 01:00:46
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak
- Euskara » Lexikoa
- Natura » Meteorologia

Laburpena:

Pagolizarra, zuzenean gora doan pagoa, inausi gabekoa. Pagolizarrekin ikatza egiten zen. Lana arintzearen erabiltzen zen, izan ere, garraiatzen errazagoa zen. Zumarragako Orbegozok ikatz pila behar izaten zuen.

27. Zuhaitz izenak I

- **Erref:** BEA-047/039
- **Iraupena:** 0:04:23. **Hasi:** 01:02:03. **Bukatu:** 01:06:26
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Natura » Meteorologia

Laburpena:

Zuhaitz izenen zerrenda egiten du: haritza, pagoa, gaztainondoa, lizarra, urkia, hurritza, astigarra, haltza, akazia, zumarra, makala, lertxuna... Sastraka ugari (sahatsa, zuhandorra, arantza beltza, arantza zuria).

28. Fruitu izenak

- **Erref:** BEA-047/040
- **Iraupena:** 0:01:08. **Hasi:** 01:06:26. **Bukatu:** 01:07:34
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Natura » Meteorologia
- Baserria » Baserriko lanak » Baratzea eta soroa

Laburpena:

Fruitu izenak: albertxikoak, pikuak, marrubiak, gereziak, txermenak,

29. Zuhaitz izenak II

- **Erref:** BEA-047/041
- **Iraupena:** 0:02:33. **Hasi:** 01:07:34. **Bukatu:** 01:10:07

- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Natura » Meteorologia

Laburpena:

Zuhaitz izenak: ametza, elorria, erramua, gorostia, intsusa, isatsa, txilarra, mihura, otea, karraskila...

30. Belar txarrak

- **Erref:** BEA-047/042
- **Iraupena:** 0:01:14. **Hasi:** 01:10:07. **Bukatu:** 01:11:21
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Natura » Meteorologia

Laburpena:

Belar txarrak: almitze, barrabasa, amukoa, muittea.

31. Abereentzako belarra

- **Erref:** BEA-047/043
- **Iraupena:** 0:03:35. **Hasi:** 01:11:21. **Bukatu:** 01:14:56
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Natura » Meteorologia
- Baserría » Baserriko lanak » Lurra lantzea
- Baserría » Baserriko lanak » Baratzea eta soroa

Laburpena:

Abereentzako belarra: pagotxa, alpapa, erremolatxa, frantziberdea... Belarra nola ereiten zen.

32. Baserriko tresnak

- **Erref:** BEA-047/044
- **Iraupena:** 0:02:28. **Hasi:** 01:14:56. **Bukatu:** 01:17:24
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Lurra lantzea

Laburpena:

Baserriko tresnak: goldea, zazpiortza, laiotza, area, alperra, laia, kirrimarroa...

33. Garai bateko bideak

- **Erref:** BEA-047/048
- **Iraupena:** 0:01:21. **Hasi:** 01:26:24. **Bukatu:** 01:27:45
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Bideak
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Eraikuntzak eta azpiegiturak

Laburpena:

Irun-Madril bidea zegoen lehen Migelen baserri aurrean. Garai bateko errepideei buruz hitz egiten du.

34. Erreka garbi zegoeneko arrantza

- **Erref:** BEA-047/049
- **Iraupena:** 0:01:48. **Hasi:** 01:27:45. **Bukatu:** 01:29:33
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Mendia eta hondartza » Errekako arrantza eta ehiza

Laburpena:

Oria ibaia garbi zegoela ezagutu zuen. Bertan amuarrainak ezagutu zituen. Amuarrainak harrapatzen ziren. Errekan aurkitzen ziren arrainak: amuarrainak, barboak eta aingira bat edo beste. Butroia ekartzen omen zuen Migelen aitonak.

35. Aitonaren belaunaldikoak Nafarroa eta Arabara garia ebakitzera

- **Erref:** BEA-047/051
- **Iraupena:** 0:00:44. **Hasi:** 01:32:22. **Bukatu:** 01:33:06
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Ekonomia eta industria » Langileen arteko harremana eta langile-mugimenduak

Laburpena:

Aitonaren belaunaldikoak Nafarroa eta Araba aldera joaten omen ziren garia ebakitzera hemengo lanak amaitutakoan.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2025-12-29

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com